

Kommunledningskontoret

Kommunfullmäktige

Handläggare:
Andersson Johan
Franzen Jan

Svar på motion om att bevara åkermark från Jonas Segersam (KD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Ärendet

Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 maj 2019 att

- översiktsplanen arbetas om så att Stabbyfälten och fälten norr om Sävjaån bevaras som jordbruksmark,
- en utredning görs om möjligheten att ta en remsa av Lunsen närmast järnvägen i anspråk för den nya stationsstaden Bergsbrunna för att minimera byggandet på fälten, samt
- att det bör utredas om det finns behov även av justeringar av gränserna för naturreservatet i övrigt, samt av naturreservatet Nåsten.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen. Näringslivs-, barn- och jämställdhetsperspektiven bedöms inte vara relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

För den fortsatta utbyggnaden av staden finns tydliga restriktioner i Miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan

mark tas i anspråk. Även i Uppsala kommuns översiktsplan 2016 (ÖP) medges endast försiktiga anspråk för bebyggelse på jordbruksmark.

ÖP 2016 innehåller dock tydliga ställningstaganden som innebär att anspråk kan motiveras när en exploatering bidrar till att stärka en långsiktigt hållbar utveckling på lokal, kommunal, regional och/eller nationell nivå. Utveckling av en prioriterad tätort, servicenod eller landsbygdsnäring räknas till sådant väsentligt samhällsintresse.

ÖP 2016 visar att Uppsala har en stor andel jordbruksmark som ger goda förutsättningar för ökande närförsörjning med såväl livsmedel som energi. Samtidigt finns ett starkt omvandlingstryck när befolkning och verksamheter ökar. Den växande staden behöver redan nu göra anspråk på skogsmark för rekreation, klimatutjämning och biologisk mångfald och samtidigt göra anspråk på jordbruksmark för matförsörjning. En fungerande stadsutveckling behöver alltså både mark för vistelse och för livsmedelsförsörjning. Mot bakgrund av den prognostiserade befolkningsökningen visar ÖP 2016 också att Uppsala inte kan "växa enbart inom sin befintliga byggda miljö för att få en tät och grön stad med fungerande transportsystem. Ny mark behöver tas i anspråk för bebyggelse, däribland jordbruksmark."

När det gäller naturområdena Lusen och Nåsten är dessa skyddade för framtiden som naturreservat. Skyddet är starkt och för att helt eller delvis upphäva ett naturreservat krävs att det finns synnerliga skäl. Dessa skäl kan vara större projekt av nationellt intresse, att reservatet inte längre har kvar de värden som det avsåg att bevara, om beslutet ersätts av ett motsvarande och starkare områdesskydd eller om en föreskrift inte längre behövs för att uppnå syftet med reservatet. Ett upphävande av naturreservat kan därför utföras endast i undantagsfall.

Lusen har även ett skydd som Natura 2000-område, vilket är ett EU-skydd och det starkaste naturskyddet. Myndigheter får tillåta en mark- eller vattenanvändning endast om man kan konstatera att de verksamheter och åtgärder som kan förutses inte på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Lusen har alltså som både naturreservat och Natura 2000-område ett dubbelt skydd.

En större gränsjustering av naturreservaten innebär ett nationellt beslut. Ett Natura 2000-område har ett starkare skydd där beslut om tillstånd tas av miljödomstol. Domen kan sedan överklagas till regeringen och regeringsrätten eller i sista hand kan det bli ett beslut på EU-nivå. Naturreservatets skydd upphör vid områdets gränser medan Natura 2000 kan hindra exploatering även utanför gränsen, om den på ett betydande sätt kan påverka miljön inne i området. Om ett Natura 2000-område skadas måste det kompenseras så långt det är möjligt. För att kompensera en påverkan på Lusen kan en kompensation innebära att anlägga nya våtmarker och skydda skogsområden som liknar de som förstörs.

Mot bakgrund av ovanstående konstateras att stadens anspråk på brukningsvärd jordbruksmark redan är försiktig men möjlig där bebyggelse är ett väsentligt samhällsintresse och där det i ÖP 2016 finns ett ställningstagande som stärker en hållbar utveckling. Vidare konstateras att gränsjusteringar av naturreservat och Natura 2000-områden inte är aktuella dels för skyddet av naturvärden och friluftsliv och dels för att det inte finns synnerliga skäl för en justering. Med ovanstående motivering föreslås att motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Motion om att bevara åkermark

Vi står nu inför en aktualisering av översiktsplanen för Uppsala kommun. Vi har allt tydligare sett sedan översiktsplanen antogs 2016 att det finns risker att åkermarken inom staden kommer att försvinna helt. Stora delar av Uppsala (öster om ån i alla fall) är byggd på åker, och nu senast håller Fyrislund på att byggas igen, Ulleråkerfälten håller på att försvinna, och Rosendal är i stort sett redan borta (även om det där var golfbana och inte åker). I ÖP är tyvärr två andra viktiga åkerområden utpekade för exploatering, nämligen Stabbyfälten och Danmarksfälten (runt Sävjaån).

Det talas i ÖP om Uppsalas viktiga profil som staden på slätten, men den enda åkermark som nu fredas är den öster om E4, och norr om Ärna. Däremot finns stora skogsområden värnade, både i och ganska nära stan (Lunsen och Nåsten). Vi Kristdemokrater tror att man behöver omvärdera detta.

Det talas ofta om gröna korridorer, men nästan uteslutande avser man då skogsområden. Vi tror att Uppsalas prägel som en stad på slätten också kräver att man behåller vissa stadsnära åkermarker. De två vi tänker särskilt på är just Stabbyfälten och Danmarksfälten. Låt oss motivera varför.

Från Eriksskolan har man en bedårande utsikt över odlingslandskapet runt Stabby, stört enbart av Bärbyleden som skär igenom området. Ingen bebyggelse av betydelse syns i denna siktlinje. Gröna Sköna Stabby har lanserat idén om "Uppsala Wide Park" – där denna relativt smala siktlinje bevaras. Vi har därför i en särskild motion lanserat idén om en "Stabby Trädgårdsstad" som innebär att man uppför 1500 småhus i egnahemsform (med tomträtt) i den södra delen av Stabbyfälten, alltså mellan Berthåga och Rickomberga. Däremot anser vi att man bör bevara fälten norr därom just som jordbruksmark och göra en bra avgränsning mot de nya "skokartongerna" i Librobäck som annars kommer att tillåtas breda ut sig ohämmat över fälten.

På samma sätt borde även åkermarken runt (norr om) Sävjaån få bibehållas just som åkermark. I ÖP talas om att den ska exploateras varsamt exempelvis som fotbollsplaner och liknande, men med tanke på siktlinjen från E4, utpekad som riksintresse, mot slottet och domkyrkan, så vore det naturligt att även bevara denna gröna kil. Den är en naturlig koppling mellan Årike Fyris, och Danmarksfälten på andra sidan E4.

Vi ser även en stor farhåga i att fälten i förlängningen av denna kil helt kommer försvinna i och med utbyggnaden av den nya stationsstaden Bergsbrunna med drygt 20.000 bostäder. Vi vill därför åter lyfta vårt förslag om att ta en liten remsa av Lunsen, närmast järnvägen i anspråk för att minimera behoven av byggnation på värdefull åkermark. Då kan man förlägga huvuddelen av den åkermark som tas i anspråk längst i Söder närmare skogsbrynen runt Danmarks Söderby.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kristdemokraterna

Att översiktsplanen arbetas om så att Stabbyfälten och fälten norr om Sävjaån bevaras som jordbruksmark enligt ovan.

Att en utredning görs om möjligheten att ta en remsa av Lunsen närmast järnvägen i anspråk för den nya stationsstaden Bergsbrunna för att minimera byggandet på fälten. Samtidigt bör det utredas om det finns behov även av justeringar av gränserna för naturreservatet i övrigt, samt av naturreservatet Nåsten.

